

Табела 1 - Преглед броја визуелних прегледа и узорака за лабораторијско тестирање над присуством *Pseudomonas syringae* pv. *persicae* из регистрованих расадника и производних засада у Републици Српској

Регије	Регистровани расадници		Производни засади		Укупно
	Бресква	Нектарина	Бресква	Нектарина	
Приједор	4	1	10	5	20
Бања Лука	3	1	7	-	11
Добој	2	1	6	-	9
Бијељина	2	-	10	5	17
И. Сарајево	-	-	-	-	-
Градишка	2	1	12	5	20
Требиње	2	1	-	-	3
Укупно:	15	5	45	15	80

Табела 2 - Преглед броја визуелних прегледа и узорака за лабораторијско тестирање над присуством *Xanthomonas arboricola* pv. *pruni* из регистрованих расадника у Републици Српској

Регије	Биљке домаћини					Укупно
	Бресква	Шљива	Кајсија	Вишња	Остале биљке домаћини	
Приједор	4	2	1	-	1	8
Бања Лука	3	2	1	1	2	9
Добој	2	2	1	-	2	7
Бијељина	2	1	-	-	2	5
И. Сарајево	-	-	-	-	-	-
Градишка	2	3	1	1	2	9
Требиње	2	-	1	-	2	5
Укупно:	15	10	5	2	11	43

Табела 3 - Преглед броја визуелних прегледа и узорака за лабораторијско тестирање над присуством *Xanthomonas arboricola* pv. *pruni* из производних засада у Републици Српској

Регије	Биљке домаћини					Укупно
	Бресква	Шљива	Кајсија	Вишња	Остале биљке домаћини	
Приједор	10	3	-	-	-	12
Бања Лука	7	5	-	3	-	14
Добој	6	3	3	3	-	16
Бијељина	10	3	3	-	-	17
И. Сарајево	-	8	-	-	-	9
Градишка	12	3	-	-	-	14
Требиње	-	-	-	-	-	-
Укупно:	45	25	6	6	-	82

Табела 4 - Број службених узорака за лабораторијско испитивање присуства штетних организама из члана 5. овог програма, које врши Инспекторат на граничним прелазима

Узорци	Број узорака биљака домаћина ради детекције штетних организама
Увезене пошилке биљака домаћина	5
Укупно:	5

ЗАПИСНИК

за посебан надзор над присуством карантинских штетних организама на коштничавим воћкама на подручју Републике Српске у 2019. години

(прегледи површина за производњу садног материјала, матичњаца, производни засади и узорковање за лабораторијско тестирање)

Број: бр. регије – бр. службе – период узорковања – ваш број, година

Нпр.: 01-01а-III-10/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.../2019.

Датум:

Шифре узорка:

Подаци о произвођачу

Назив	
Адреса	
Телефон	
Број пољопривредног газдинства	

Подаци о биљној врсти

Подручје	
Општина	
Катастарска општина	
Потес	
Прегледана површина	
Поријекло биљног материјала	
GPS координате	
Врста биљке домаћина	
Сорта	
Дијелови биљке који се узоркују	
Поријекло садног материјала уколико је увезен	

Примједбе: _____

Одговорно лице произвођач/власник биља	Овлашћено лице
_____	_____

ПРИЛОГ 3.

ТОК ВИЗУЕЛНОГ ПРЕГЛЕДА И УЗОРКОВАЊЕ

Бактеријско изумирање брескве

Детекција и идентификација

Име: *Pseudomonas syringae* pv. *persicae* (Prunier, Luisetti & Gardan, 1970; Young, Dye & Wilkie, 1978)

Синоними: *Pseudomonas mors-prunorum* subsp. *persicae* (Prunier et al., 1970)

Фитосанитарна категоризација: EPPO A2 листа, II/A2

Опис патогена: Грам негативни штапић, покретан са 2–3 флагеле. Не производи флуоресцентни пигмент на Кинг Б подлози.

Симптоми шљиви симптоми су углавном ограничени на изумирање листова и коријена, смрт понеких грана и пјегавост листа. Пропадање терминалних изданака може се догодити већ у јесен и прољеће праћено појасним лезијама из чворне инфекције. Дуж интернодија могу се развити мале, елиптичне лезије. Бактерија преzimљава у рак-ранама, пупољцима, опалом лишћу или као епифит.

Код нектарине и брескве симптоми укључују пропадање изданака, грана и коријена, смрт стабла, лисне пјеге и лезије плода.

На јапанској шљиви симптоми су углавном ограничени на изумирање листова и коријена, смрт понеких грана и пјегавост листа. Пропадање терминалних изданака може се догодити већ у јесен и прољеће праћено појасним лезијама из чворне инфекције. Дуж интернодија могу се развити мале, елиптичне лезије. Бактерија преzimљава у рак-ранама, пупољцима, опалом лишћу или као епифит.

Примарне инфекције су углавном поријеклом из ексудата који истиче из рак-рана или епифитне популације присутне на здравим пу пупољцима.

Циклус болести: Бактерија током сезоне опстаје као епифит на површини разних зељастих и дрвенастих биљака. У биљно ткиво продире кроз стоме, пукотине при основи лисних дршки и друге повреде, узрокујући рак-ране на младарима и гранама. Латентна инфекција настаје обично касно у јесен, а симптоми се развијају у прољеће наредне сезоне.

Расијавање: Зараженим садним материјалом. Плодови без симптома не представљају велики ризик.

Превенција: Здрав садни материјал, дезинфекција алата за резидбу, карантин, садња мање осјетљивих сорти.

Изолација (EPPO PM 7/43(1)): Бактерије се могу изоловати директно из обољелог ткива резањем ткива са границе између здравих ткива и некротичног подручја. Прије изоловања, ткиво би требало дезинфиковати етанолом.

Молекуларне методе идентификације: Rep-PCR тест за идентификацију бактерија (EPPO PM 7/100 (1))

Бактеријска пјегавост

Име: *Xanthomonas arboricola* pv. *pruni* (Smith, 1903) Vauterin, Hoste, Kersters & Swing 1995.

Синоними: *Xanthomonas campestris* pv. *pruni* (Smith, 1903) Dye, *Xanthomonas pruni* (Smith) Dowson.

Фитосанитарна категоризација: EPPO A2 листа, II/A2.

Опис патогена: Грам негативни штапић, покретан са једном флагелом, димензија од 0,2 µm до 0,4 µm · 0,8 µm до 1 µm, стриктни аероб. Оптималан распон температуре за раст од 24 °C до 29 °C.

Детекција (EPPO PM 7/64 (1))

Симптоми болести и детекција: Симптоми бактеријске пјегавости могу се посматрати на лишћу, плодовима, границима и гранама (EPPO, 1997).

Симптоми на лишћу

На лишћу брескве инфекција се прво појављује на доњој површини у виду малих, блиједозелених до жутих, кружних или неправилних подручја с лагано препланулим центром. Ове мрље убрзо постају видљиве на горњој површини, повећавају се и потамњују до дубоке љубичасте, смеђе или црне боје. Истовремено околно ткиво може постати жуто. Обољела подручја испадају, обично након тамњења, али могу испати прије промјене боје, дајући изглед листа са рупом „shot hole“. Често, тамни прстен обољелог ткива остаје око рупе. Пјеге су обично концентрисане према врху листа, јер се бактерије акумулирају на овој регији у капљицама кише или росе. Озбиљно заражено лишће постаје жуто и опада. Може доћи до озбиљне дефолијације, остављајући тепих жутог хлоротичног лишћа под стаблима осјетљивих сорти.

На лишћу шљива почетни симптоми су угласте воденасте мрље, брзо се претварају у црвенкастосмеђе, затим тамносмеђе и некротичне, док је хлороза минимална и мање очигледна него на лишћу брескве. Некротичне мрље често перфорирају, тако да се може видјети ефекат рупе „shot-hole“.

На бадему, кајсији и трешњи симптоми су слични онима на брескви.

Симптоми бактеријске пјегавости на листу понекад се могу замјенити с озледама узрокованим гљивицама или препаратима на бази бакра. Међутим, бакрене лезије су веће (промјера од 2 mm до 6 mm) и често округласте.

Симптоми на плодовима

На воћкама брескве на површини се појављују мале кружне смеђе пјеге. Појављују се удубљења, ивице су често са воденастим пјегама, а често су ту и свијетлозелене пјеге које доприносе шареном изгледу плода. Као резултат природног пораста плодова

касније осуше и постају ограничене, тамне, удубљене, кружне до елиптичне лезије са воденастим мрљама око ивице.

Слични симптоми могу се појавити на кајсији и бадему.

Величина узорка

Узорци расадничарског материјала требало би да се састоје од исечака 100 дормантних изданака, а узорци воћњака зими би требало да се састоје од 100 једногодишњих гранича. Један исјечак са сваког дрвета или граниче се одијече и таквих 100 комада сакупи се у стерилним врећницама (Stomacher). Ако је потребно тестирати појединачна велика стабла (која се користе за добијање исечака за калемљење), онда је потребно одрезати 30 гранича са сваког стабла и од њих узети 100 исечака (EPPO PM 7/64(1)).

Изолација

Код свих врста коштичавих воћака бактерије се могу изоловати из лишћа са симптомима, на којима се појављују воденасте уласте мрље, из незрелог воћа или граница и грана с рак-ранама. Изолатија из плодова је проблематична и како се процес зрења наставља изолација живих ћелија патогена више није могућа (EPPO PM 7/64(1)).

Образак 1 – Укупни резултати Програма посебног надзора над присуством *Pseudomonas syringae* pv. *persicae* у Републици Српској у 2019. години, који спроводи овлашћена институција

Образак 2 – Укупни резултати Програма посебног надзора над присуством *Xanthomonas arboricola* pv. *pruni* у Републици Српској у 2019. години, који спроводи овлашћена институција

[illegible]

Образак 3 – Укупни резултати Програма посебног надзора над присуством *Pseudomonas syringae* pv. *persicae* и *Xanthomonas arboricola* pv. *pruni* у Републици Српској у 2019. години, који спроводи Инспекторат

Штетни организам	Бресква	Нектарина	Број позитивних узорака	Број негативних узорака
<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>persicae</i>				

Образак 4 – Укупни резултати Програма посебног надзора над присуством *Xanthomonas arboricola* pv. *pruni* у Републици Српској у 2019. години, који спроводи Инспекторат

Штетни организам	Бресква	Шљива	Кајсија	Вишња	Бадем	Остале биљке домаћини	Број позитивних узорака	Број негативних узорака
<i>Xanthomonas arboricola</i> pv. <i>pruni</i>								

Образак 5. Списак GPS координата у XY координатном систему са мјеста узорковања

Редни број	Подручје	Власник биља	Х-координата	Y-координата	Вријеме прегледа/ узорковања	Биљна врста	Резултат лабораторијске анализе
1.							